

Київський університет імені Бориса Грінченка
Факультет журналістики
Кафедра реклами та зв'язків з громадськістю

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-методичної
та навчальної роботи

О. Б. Жильцов

2023 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**Практика публічної комунікаційної діяльності:
Публічна дипломатія**

для студентів

спеціальності	061 «Журналістика»
рівня вищої освіти	другого (магістерського)
освітньої програми	061.00.04 «Медіа-комунікації»

Київ - 2023

Розробник:

Піскорська Галина Андріївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю факультету журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Викладач:

Піскорська Галина Андріївна, кандидат історичних наук, доцент кафедри реклами та зв'язків з громадськістю факультету журналістики Київського університету імені Бориса Грінченка.

Робочу програму розглянуто і затверджено на засіданні кафедри реклами та зв'язків з громадськістю

Протокол від 07 лютого 2023 року № 8

Завідувач кафедри _____ Л. М. Новохатько

Робочу програму погоджено із гарантом освітньо-професійної програми

_____ 2023 року

Гарант освітньо-професійної програми _____ І. В. Погребняк

Робочу програму перевірено

_____ 2023 р.

Заступник декана Факультету журналістики

з науково-методичної та навчальної роботи _____ В. Є. Сошинська

Пролонговано

на 20__/20__ н.р. підпис (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. підпис (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. підпис (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № _____

на 20__/20__ н.р. підпис (ПІБ), «__»__ 20__ р., протокол № _____

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Характеристика дисципліни за формами навчання	
	денна	заочна
Вид дисципліни		вибіркова
Мова викладання, навчання та оцінювання		українська
Загальний обсяг кредитів/годин		2/60
Курс		1
Семестр		2
Кількість змістових модулів з розподілом		2
Обсяг кредитів		2
Обсяг годин, в тому числі:		60
Аудиторні		8
Модульний контроль		-
Семестровий контроль		-
Самостійна робота		52
Форма семестрового контролю		іспит

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета - ознайомити студентів із теоретичними і прикладними аспектами розвитку і становлення публічної дипломатії, її механізмів, форм та перспектив, дати майбутнім фахівцям систематизоване й аргументоване уявлення про публічну дипломатію, як ефективний інструмент, використання якого сприяє формуванню так званої «м'якої сили» і реалізації її суб'єктами своїх національних інтересів.

Для досягнення мети необхідно:

- ознайомити студентів із викликами у сфері зовнішньої політики, що змушують світових акторів знаходити нові форми та методи взаємодії з іншими учасниками міжнародних відносин;
- конкретизувати основні поняття в сфері публічної дипломатії;
- дослідити специфіку процес просування національних інтересів різними державами світу та забезпечення їх національної безпеки шляхом вивчення урядами країн іноземної громадської думки організаційні форми роботи системи зв'язків із громадськістю;
- сформуванню у студентів уявлення про сутність публічної дипломатії, а також вміння аналізувати вплив міжнародної інформаційної політики на зовнішньополітичні комунікації держави, використання методології

зв'язків з громадськістю у міжнародних відносинах, культурної та віртуальної дипломатії, брендінгу держав.

Завданнями дисципліни є:

- розвивати *спеціальні (фахові) компетентності*:
- ФК-1 Розуміти роль журналістики в суспільстві. Здатність розуміти особливості суспільних процесів; мати знання з правових та етичних засад журналістики; володіти процесами журналістської діяльності; визначати роль медіаструктур у формуванні сучасного комунікаційного простору, виявляти небезпеки певних комунікаційних впливів для особистості, соціальної групи, країни;
- ФК-2 Знаходити відповідні теми та ракурси, враховуючи поточні події та контекст. Здатність знаходитись у контексті подій; уміння здійснювати моніторингову діяльність; знати характеристики різних ЗМІ; здатність створення матеріалів на основі аналізу потреб медіаринку.
- ФК-6 Подавати інформацію у відповідній журналістській формі. Володіння комунікативними навичками (висока мовна компетенція); володіння навичками візуальної комунікації; володіння навичками створення текстів у різних жанрах; вміти поєднувати візуальні та текстуальні контенти; використання сучасних інформаційних технологій; розробляти ідеї та технології створення конвергентного інформаційного продукту на основі сучасних технологій.
- ФК-9 Виступати у ролі журналіста-підприємця (розуміти економічні основи професії, ринкові можливості тощо). Розуміти економічні умови, що лежать в основі професії; проявляти ініціативу (створювати власний конкурентний продукт); здатність до аналізу та прогнозування медіаринку; знати практичні аспекти економічної діяльності журналіста (робота фрілансером);

3. Результати навчання за дисципліною

Навчання за дисципліною спрямоване на отримання таких програмних результатів за ОПП 061.00.04 «Медіа-комунікації»:

ПРН-7 В умовах виробничої діяльності на основі знань уміти знаходити переконливі аргументи для кожного виду суспільного середовища.

ПРН-9 В умовах виробничої діяльності на основі розуміння соціальної дійсності та управлінської діяльності, знань форм та механізмів управління різноманітними явищами та процесами уміти знаходити оптимальні рішення у процесі виробництва медійного продукту;

ПРН-10 Використовуючи знання та ефективно діяти на всіх етапах проектування, організації і створення журналістських матеріалів та наукових розробок.

ПРН-13 Здатність до системного мислення у професійній журналістській діяльності.

ПРН-15 В умовах виробничої діяльності виявляти високу адаптивність до змін професійного середовища, мобілізувати інтелектуальні та духовні можливості для самостійного засвоєння нових знань, прогресивних технологій та інновацій, оновлювати власні професійні компетенції з урахуванням інформаційних потреб аудиторії, що домінуватимуть у перспективі.

ПРН-17 На основі знань уміти враховувати історичний аспект та специфіку досліджень діяльності різних видів ЗМІ.

ПРН-18 На основі здобутих знань вміти організовувати роботу редакції в різних типах ЗМІ; володіти технологіями редагування текстів для друкованих ЗМІ, телеэфірів, вебсайтів; управляти контентом соціальних мереж.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен **знати**:

- теоретичні й прикладні аспекти публічної дипломатії;
- основні поняття та терміни, що функціонують у сфері публічної дипломатії;
- процес встановлення зв'язку між державою та іноземною громадськістю з метою пояснення національних ідей та ідеалів.
- способи переконувати, спираючись на репутацію, а також на ідеологічну, культурну та інституційну привабливість, що практикують провідні міжнародні актори ;
- принципи роботи фахівців в галузі публічної дипломатії, що спрямована на масову аудиторію і виходить з того, що громадська думка справляє вплив на зовнішню політику національних держав.

Студент повинен **вміти**:

- аналізувати світові процеси з метою пояснення та аргументації зовнішньої та внутрішньої політики держави, впливу на прийняття рішень та недопущення викривленого чи неправильного трактування ;
- планувати та реалізовувати PR-кампанії з метою утвердження позитивного міжнародного іміджу України, розвитку економічних, культурних та інших зв'язків з іноземними державами, забезпечення економічної, культурної та інформаційної присутності в геополітично важливих для України регіонах. створювати різновиди PR-матеріалів;
- ефективно взаємодіяти із ЗМІ; володіти навичками комунікаційної компетентності, вмінням аргументовано відстоювати свою позицію.

4. Структура навчальної дисципліни

Тематичний план для заочної форми навчання

№ п/п	Назви теоретичних розділів	Кількість годин							
		Разом	Аудиторні	лекції	практичні	семінарські	Семестровий контроль	Самостійна робота	Модульний контроль
Модуль I. Публічна дипломатія як ефективний спосіб реалізації “м'якої сили” держави									
1	Вступ до курсу. Стратегія «м'якої сили» в міжнародних відносинах. Публічна дипломатія: еволюція доктрини и основні актори.	14	2	2				12	
2	Потенціал «м'якої сили» світових акторів та його реалізація через публічну дипломатію	16	2			2		14	
	Разом за модуль	38	4	2		2		26	
Модуль II. Здобутки публічної дипломатії України									
5	Здобутки публічної дипломатії України. Концепція популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі (формування бренду «Ukraine Now», система іномовлення, платформа Global Ukrainians)	30	4	2		2		26	
	Разом за модуль	30	4	2		2		26	
Разом за навчальним планом		60	8	4		4		52	

5. Програма навчальної дисципліни

Модуль I.

Публічна дипломатія як ефективний спосіб реалізації «м'якої сили» держави

Тема 1. Вступ до курсу. Стратегія «м'якої сили» в міжнародних відносинах. Публічна дипломатія: еволюція доктрини и основні актори.

Мета курсу, його предмет, завдання. Публічна дипломатія набуває все більшого значення в світовій політиці як ефективний інструмент, використання якого сприяє формуванню так званої «м'якої сили» і реалізації її суб'єктами своїх національних інтересів. Сучасна система міжнародних відносин характеризується різноманітністю акторів, серед яких, окрім національних держав, є недержавні утворення (транснаціональні корпорації, неурядові організації тощо). Глобалізація породжує значні виклики у сфері зовнішньої політики, що змушує світових акторів знаходити нові форми та методи взаємодії з іншими учасниками міжнародних відносин. Саме на це спрямована публічна дипломатія, метою якої є просування національних інтересів держави та забезпечення її національної безпеки шляхом вивчення урядами країн іноземної громадської думки, інформування зовнішньої аудиторії про власну політику та впливу на тих, хто дану думку формує.

Тема 2. Потенціал «м'якої сили» світових акторів та його реалізація через публічну дипломатію.

Форми і методи реалізації публічно реклами та зв'язків з громадськістю. її дипломатії світовими акторами. Потенціал «м'якої сили» в зовнішньополітичній діяльності міжнародних організацій (ЄС, НАТО, АСЕАН) та провідних держав світу (США, Великої Британії, Франції, Німеччини, Канади, Японії та інших). Аналіз публічної дипломатії за основними компонентами: вивчення громадської думки та встановлення діалогу з закордонним суспільством; інформаційні кампанії для формування позитивної думки в зарубіжних країнах; залучення; оцінювання. Відбір цільових аудиторій та використання міжнародними організаціями, державами світу цифрових та мультимедійних технологій.

Ефективна публічна дипломатія / стратегічні комунікації необхідні для проведення ефективної зовнішньої політики в умовах протистояння агресії ревізіоністських держав, що порушують світовий порядок.

Модуль II.

Здобутки публічної дипломатії України

Тема 3. Здобутки публічної дипломатії України. Концепція популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі (формування бренду «Ukraine Now», система іномовлення, платформа Global Ukrainians)

Зовнішньополітичні та безпекові пріоритети України у сучасному світі; збереження суверенітету і незалежності, відновлення відносин з ключовими

акторами світової політики, перспектив активної і конструктивної ролі в регіоні та підтримання міжнародної репутації держави.

Використання зовнішньополітичних комунікативних технологій у дипломатичній діяльності держави. Публічна дипломатія як один із ключових інструментів просування державного іміджу України. Формування бренду «Ukraine Now». Концепція популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі. Система іномовлення, платформа Global Ukrainians.

Культурна дипломатія як складова зовнішньої політики держави та забезпечення національних інтересів у сучасному світі. Утвердження України у міжнародному співтоваристві як цивілізованої, демократичної європейської держави з багатими культурними традиціями; як надійного партнера у розв'язанні сучасних проблем у галузях культури, освіти, науки, інформації; співробітництво у галузі реституції культурних цінностей; сприяння духовному відродженню і розвитку культури України, а також поширення власних культурних здобутків як цінностей світової культури; збагачення передовим зарубіжним досвідом у різних сферах інтелектуальної діяльності; здійснення спільних наукових, культурних й освітніх проектів; забезпечення для українців за межами України можливостей зберігати рідну мову, культуру, національні традиції.

6. Контроль навчальних досягнень

6.1. Система оцінювання навчальних досягнень студентів

Вид діяльності студента	Максимальна кількість балів за одиницю	Модуль 1		Модуль 2	
		Кількість одиниць	Максимальна кількість балів	Кількість одиниць	Максимальна кількість балів
Відвідування лекцій	1	1	1	1	1
Відвідування семінарських занять	1	1	1	1	1
Робота на семінарському занятті	10	1	10	1	10
Виконання завдань для самостійної роботи	5	3	15	5	25
Разом	64		27		37
Розрахунок коефіцієнта: $64 : 60 = 1,07$					
Студент набрав: 57 балів, оцінка за результатами поточної роботи: $57:1,07 = 53$ б. + бали за іспит					

6.2. Завдання для самостійної роботи.

1. Здійснити компаративний аналіз публічної дипломатії міжнародних організацій (ЄС, НАТО, АСЕАН) та провідних держав світу (США, Великої Британії, Франції, Німеччини, Канади, Японії та інших).
2. Підготувати презентації і доповіді «Досвід практики реалізації публічної дипломатії країни світу (за власним вибором) для України».
3. Визначити важливі питання культурної дипломатії та проаналізувати проведення в інших країнах світу різноманітних міжнародних культурно-мистецьких акцій, які сприяють зміцненню міжнародного авторитету України, дають можливість зарубіжній громадськості ознайомитися з культурними та мистецькими здобутками держави, переконатися у тому, що Україна становить органічну частку європейської спільноти зі своїми багатими культурними та духовними традиціями.

Публічна дипломатія як ефективний спосіб реалізації “м’якої сили” держави

1. Охарактеризувати вплив публічної дипломатії на трансформацію внутрішнього потенціалу країни (в економічній, технологічній, інтелектуальній, інформаційній сферах) у її зовнішній політиці.
2. Проаналізувати діяльність культурно-інформаційних центрів та інститутів, які є складовою «м’якої сили» зовнішньої політики держави, що сприяють утвердженню позитивної репутації країн світу.
3. Проаналізувати представництво в мережі Інтернет як дипломатичних установ країни світу за власним вибором, так і урядових структур, які беруть участь у міжнародному співробітництві
4. Вказати особливості ведення інтерактивного діалогу з громадськістю у країнах перебування.
5. Проаналізувати співробітництво з глобальними та зарубіжними мас-медіа.

Здобутки публічної дипломатії України

1. Проаналізувати досягнення та проблеми української публічної дипломатії останніх років
2. Оцінити міжнародну маркетингову кампанію з формування бренду «Ukraine Now», мета якої – залучити до країни інвестиції та покращити туристичний потенціал. правила проведення брифінгу.
3. Проаналізувати стратегічні документи із реінтеграції Криму, окремих територій на Сході України та Стратегію державної політики щодо

- публічної дипломатії кримськотатарського народу (розроблені Міністерством інформаційної політики)
4. Дати оцінку роботи Українського телеканалу іномовлення державного підприємства «Мультимедійна платформа іномовлення України» (з 2015 р.) та сайту каналу іномовлення України UA TV (2018 р.)
 5. Проаналізувати, який комунікаційний інструментарій використовує у своїй роботі фахівці в галузі публічної/ культурної/віртуальної дипломатії.
 6. Проаналізувати основні вимоги до підготовки інформаційних матеріалів для зарубіжних ЗМІ.
 7. Проаналізувати міжнародні ініціативи українських громадських організацій, об'єднаних у платформу глобальної підтримки України та українців. Однією із таких ініціатив є платформа Global Ukrainians, що долучилася до створення мережі публічної дипломатії України за кордоном.

6.4. Форми проведення семестрового контролю та критерії оцінювання

Семестровий контроль є результатом вивчення кожного модуля, який містить підсумок усіх форм поточного контролю Семестровий контроль включає бали за поточну роботу студента на семінарських заняттях, виконання самостійної роботи. Семестровий контроль знань студентів проводиться у формі комплексного іспиту і здійснюється після завершення вивчення навчального матеріалу.

6.5. Орієнтовний перелік питань для семестрового контролю

1. Публічна дипломатія: поняття, характерні риси.
2. Визначення інформаційної стратегії публічної дипломатії.
3. Просування України у світі через мережу Global Ukrainians.
4. Український телеканал іномовлення державне підприємство «Мультимедійна платформа іномовлення України».
5. Концепція популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі.
6. Шляхи подолання негативних стереотипів про Україну та альтернативне смислове поле для формування позитивного образу України.
7. Формування бренду «Ukraine Now» .
8. Стратегічний контекст у сфері публічної дипломатії.
9. Стратегічні документи із реінтеграції Криму, окремих територій на Сході України та Стратегію державної політики щодо публічної дипломатії кримськотатарського народу (розроблені Міністерством інформаційної політики).
10. Діяльність культурно-інформаційних центрів та інститутів, які є складовою «м'якої сили» зовнішньої політики держави
11. Зміст поняття «публічна дипломатія».
12. Вплив публічної дипломатії на трансформацію внутрішнього потенціалу країни

- (в економічній, технологічній, інтелектуальній, інформаційній сферах) у її зовнішній політиці.
13. Інструментарій для залучення ЗМІ в процесі просування позитивного іміджу суб'єктів міжнародної політики
 14. Історія застосування поняття «м'яка/розумна сила», його визначення, мета та завдання.
 15. Комунікаційний інструментарій служби в галузі публічної дипломатії.
 16. Напрями діяльності в сфері публічної дипломатії: специфіка, характеристика.
 17. Організація роботи структур в галузі публічної/культурної/віртуальної дипломатії різних суб'єктів міжнародної політики.
 18. Представництво в мережі Інтернет як дипломатичних установ країни світу (за власним вибором), так і урядових структур, які беруть участь у міжнародному співробітництві
 19. Особливості ведення інтерактивного діалогу з громадськістю у країнах перебування дипломатичної служби.
 20. Співробітництво з глобальними та зарубіжними мас-медіа, як складова публічної дипломатії.
 21. Публічна дипломатія / стратегічні комунікації необхідні для проведення ефективної зовнішньої політики в умовах протистояння агресії ревізіоністських держав, що порушують світовий порядок.
 22. Потенціал «м'якої сили» в зовнішньополітичній діяльності ЄС.
 23. Потенціал «м'якої сили» в зовнішньополітичній діяльності міжнародних організацій НАТО.
 24. Потенціал «м'якої сили» в зовнішньополітичній діяльності США.
 25. Потенціал «м'якої сили» в зовнішньополітичній діяльності Великої Британії.
 26. Потенціал «м'якої сили» в зовнішньополітичній діяльності Франції.
 27. Потенціал «м'якої сили» в зовнішньополітичній діяльності Німеччини.
 28. Потенціал «м'якої сили» в зовнішньополітичній діяльності Канади.
 29. Потенціал «м'якої сили» в зовнішньополітичній діяльності Японії.
 30. Потенціал «м'якої сили» в зовнішньополітичній діяльності України.

6.6. Шкала відповідності оцінок

Оцінка	Кількість балів
Відмінно	100-90
Дуже добре	82-89
Добре	75-81
Задовільно	69-74
Достатньо	60-68
Неадовільно	0-59

7. Навчально-методична карта дисципліни "Публічна дипломатія"

Разом: 60 год., лекції – 4 год., семінарські заняття – 4 год., самостійна робота – 52 год.

Модуль	модуль I		
Назва модуля	Публічна дипломатія як ефективний спосіб реалізації «м'якої сили» держави		
К-сть балів за модуль	27		
Лекції	1		
Теми лекцій	Вступ до курсу. Стратегія «м'якої сили» в міжнародних відносинах. Публічна дипломатія: еволюція доктрини и основні актори.		
Відвідування лекцій	1 бал		
Семінарські заняття		№ 1	
Теми семінарських занять		Потенціал «м'якої сили» світових акторів та його реалізація через публічну дипломатію	
Відвідування семінарського заняття		1 бал	
Робота на семінарському занятті		10 балів	
Самостійна робота	СР №1 5 балів	СР №2, 3 10 балів	
Модуль	модуль II		
Назва модуля	Здобутки публічної дипломатії України		
К-сть балів за модуль	37		
Лекції	2		

Теми лекцій	Здобутки публічної дипломатії України. Концепція популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі (формування бренду «Ukraine Now», система іномовлення, платформа Global Ukrainians)		
Відвідування лекцій	1 бал		
Семінарські заняття	№ 2		
Теми семінарських занять	Здобутки публічної дипломатії України. Концепція популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі (формування бренду «Ukraine Now», система іномовлення, платформа Global Ukrainians)		
Відвідування семінарського заняття	1 бал		
Робота на семінарських заняттях	10 балів		
Самостійна робота	СР №4-8 25 балів		

8. Рекомендовані джерела

Основна література (базова):

1. Аналітична доповідь до щорічного послання Президента України “Про внутрішнє та зовнішнє становище України в 2018 році” http://www.niss.gov.ua/public/File/Analit_Dopovid_Poslannia_2018.pdf /Розділ 5.2.4. Утвердження зовнішньополітичної суб'єктності України: 2.4.1. Здобутки української дипломатії 2.4.4. Забезпечення інтересів України в міжнародних організаціях 2.4.7. Здобутки публічної дипломатії /
2. Балабанов К, Трофименко М. Публічна дипломатія міжнародних інститутів(ЄС, АСЕАН, НАТО) <https://www.academia.edu/35731525>
3. Балабанов К. «Публічна дипломатія» як відповідь на виклики сучасності. Україна дипломатична. 2013. Вип. 14. С. 989–1021
4. Гуцал С. А. Публічна дипломатія як сучасний пріоритет зовнішньої політики держави. Стратегічні пріоритети. 2010. № 4. С. 106–113.
5. Концепція популяризації України у світі та просування інтересів України у світовому інформаційному просторі і [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon0.rada.gov.ua/laws/show/739-2016-%D1%80/paran8#n8>
6. Кулеба Д. Публічна дипломатія – нова зброя України в умовах гібридної війни. Європейська правда. – URL: <http://www.euointegration.com.ua/experts/2015/09/23/7038633/>.
7. Пересунько Т. Єжи Онух: «Культурна дипломатія – це продаж іміджу країни засобами культури» / LB.ua. URL: http://culture.lb.ua/news/2015/11/25/321735_iejzhi_onuh_kulturna_diplomatiya_tse.html/.
8. Піскорська Г.А. Пріоритети міжнародно-політичної діяльності США в стратегіях національної безпеки//Американська історія та політика: науковий журнал, 2016. – №2. – С.38–47. (у співавт. з Яковенко Н.Л.).
9. Піскорська Г.А, Луценко А.В. «М'яка сила» в сучасній геополітиці: Монографія / Г. А. Піскорська, А.В.Луценко – К., 2011. – 216 с.
10. Розумна О. Оптимізація посилення культурної присутності України в Європі. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1522/>.
11. Стратегія сталого розвитку «Україна-2020» [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/5/2015_369
12. Циватий В. Публічна дипломатія: традиції, тренди та виклики (досвід і пріоритети для України). Зовнішні справи. URL: <http://uaforeignaffairs.com.ua/ekspertnadumka/view/article/publiczna-diplomatija-tradicijitrendi-ta-vikliki-dosv/>.

Додаткова:

1. Піскорська Г.А. Публічна дипломатія Північноатлантичного Альянсу//Міжнародні відносини. Серія «Політичні науки» , 2017. – № 17 (у співавт. з Яковенко Н.Л.) http://journals.iir.kiev.ua/index.php/pol_n/article/view/3320 Піскорська Г.А. "М'який вплив "політичного іміджу України у міжнародних відносинах на прикладі Польщі// Stosunki Polsko-Ukrainskie 1991-2014 proba bialansu: Monograph / Ed.: Marek Pietras, Makijan Malskyi, Beata Surmacz. — Lublin: Maria Curie-Skłodowska University: UMCS, 2016. — 530с. , P. 95-108. (у співавт. з Шевченко О.В.)
2. Піскорська Г.А. Міжнародний імідж України та публічна дипломатія// Наукові розробки, передові технології, інновації : зб. наук. праць та тез наукових доповідей за матеріалами IV Міжнародної науково-практичної конференції. – Прага-Брно-Київ. – К. : НДІСР, 2017. – С.193-196. (у співавт. Новохатько Л.М.).
3. Валевський О. Порядок денний державної культурної політики в умовах зовнішньої агресії. Аналітична записка. Національний інститут стратегічних досліджень при Президентові України. URL: <http://www.niss.gov.ua/articles/1872/>
4. Процюк М. В. Публічна і культурна дипломатія як засіб «м'якої сили» України: запозичені моделі, реальні кроки та стратегічні пріоритети. Науковий вісник Дипломатичної академії України. 2016. Вип. 23(2). С. 21–28.
5. Шамборовський Г., Мусієнко Н. Завдання і можливості культурної дипломатії у розвитку сучасної держави та інститутів громадянського суспільства в Україні. Агора. Вип. 14. 2017 рік. С. 91–100.
6. Ukraine Nation Branding Research [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://mip.gov.ua/files/pdf/pres_n164_1.pdf